
Revisionsrapport

Granskning av delårsrapport 2016

Gislaveds kommun

*Emelie Johansson
Carl-Magnus Stenehav
Cert. kommunal revisor*

Oktober 2016

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Metod	3
3	Granskningsresultat	4
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.2	Resultatanalys	5
3.3	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	6
3.4	God ekonomisk hushållning	7
3.4.1	Finansiella mål	7
3.4.2	Mål för verksamheten	8

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2016-01-01 – 2016-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Kommunens resultat för perioden januari – augusti uppgår till 72,4 mnkr (35,4 mnkr), vilket är 37 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 35 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- *Sammanfattningsvis bedömer vi att delårsrapporten med några undantag är utformad i enlighet med RKR:s rekommendation 22 och upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.*
- *Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserat resultat inte helt är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i Budget 2016. I samband med granskningen har dessutom kommunstyrelsen (2016-10-12) beslutat om att föreslå kommunfullmäktige vid mötet (2016-10-20) att besluta om att höja det genomsnittliga resultatmålet till 30 mnkr.*
- *Det sker ingen samlad utvärdering om respektive prioriterat område bedöms uppfyllas eller inte. Vi bedömer att den redovisning som sker i delårsrapporten är otillräcklig. Detta innebär att vi likt tidigare år inte kan uttala oss om resultaten är förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten. Vi bedömer att nuvarande hantering kan innebära en risk att fullmäktige inte ges möjlighet till att använda delårsrapporten som ett underlag för ledning, styrning och kontroll.*

Vi ser det som angeläget att åtgärder vidtas för de nämndsmål som delvis eller inte bedöms uppfyllas. Vi anser vidare att delårsrapporten behöver utvecklas gällande vilka åtgärder som behöver genomföras för att nå målen.

Vi ser det som angeläget att nämnderna håller sin tilldelade budget och att åtgärdsplaner upprättas vid underskott och att dessa realiserar och får önskad effekt. I samband med delårsrapportens upprättande har kommunstyrelsen fattat beslut om anpassningar av nämndernas budgetramar för år 2017. Med anledning av minskat skatteunderlag, ökade pensionskostnader samt möta framtida investeringsbehovet. Anpassningskrav på nämnderna motsvarar 1 % av driftsbudgeten d.v.s. totalt 16 mnkr. Vi ser det som angeläget att kommunstyrelsen

säkerställer att nämnderna beslutar om åtgärdsplaner samt att åtgärderna realiserar.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisningsrekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2016-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Vår granskning och våra bedömningar baseras på delårsrapport som beslutats av kommunstyrelsen 2016-10-12.

Rapporten är faktagranskad av personal på ekonomiavdelningen.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti, vilket är i överensstämmelse med KRL (Lagen om kommunal redovisning) där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Delårsrapporten består av bl.a. förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, investeringsredovisning och prognoser samt nämndernas och bolagens/stiftelsernas redovisning av sitt uppdrag. Det förekommer i delårsrapporten felaktiga uppgifter vilka bolag som ingår i den kommunala koncernen, kopplat till fusionen Gisletorp Lokaler AB.

Delårsrapporten är med några undantag utformad i enlighet med RKR:s rekommendation 22 som trädde i kraft från och med räkenskapsåret 2014. Sammanställd redovisning har inte upprättats. Vidare bedömer vi att delårsrapporten inte svarar upp emot de krav som finns gällande förvaltningsberättelsen. Det saknas en tydlig bedömning huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås gällande de verksamhetsmässiga målen.

Gislaveds kommun uppger i sina redovisningsprinciper några avsteg från vad som betraktas som god redovisningssed.

Avsättning för återställning av deponi redovisas om 18,8 mnkr vilket är oförändrat sedan tidigare år. En strategi har presenterats för Länsstyrelsen. Enligt uppgifter kommer kommunen fram tom år 2016 att genomföra provtagningar. Under hösten 2017 kommer beslut om täckning tas och först då görs en kostnadsberäkning som kan komma att påverka avsättningens storlek.

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen redovisas ett avsnitt kring befolkningsutvecklingen, ekonomi- och verksamhetsstyrning och finansiell analys utifrån den s.k. RK modellen. Information gällande ekonomisk prognos och investeringsredovisning samt driftredovisning redovisas även.

Resultaträkning

Kommunens resultat för perioden januari – augusti uppgår till 72,2 mnkr (35,4 mnkr), vilket är 37,8 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 35 mnkr. Vi har granskat ett urval väsentliga poster bl.a. avseende periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten. Periodisering av statsbidrag har i huvudsak skett enligt god redovisningssed. Periodens skatteintäkter är korrekt beräknade utifrån SKL cirkulär 16:45.

Investeringsredovisning

Budgeten för 2016 uppgår till 199,4 mnkr och nettoinvesteringarna uppgår till 33,0 mnkr. Totala nettoinvesteringar för året beräknas uppgå till 106,7 mnkr. Avvikelse mot budget avser i huvudsak fastighetsnämndens verksamhet.

Bedömning

Vi bedömer att delårsrapporten behöver utvecklas för att tydligare svara upp mot RKR:s rekommendation 22 *Delårsrapport*.

I vår översiktliga granskning har det, med reservation för det som beskrivs ovan, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Vi har granskat ett urval poster bl.a. periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterat att väsentliga poster periodiserats rätt.

3.2 Resultatanalys

Delårsresultatet uppgår till 72,4 mnkr att jämföra med 35,4 mnkr för motsvarande period 2015. Jämförelsestörande post avseende reavinster, försäljning av materiella anläggningstillgångar motsvarande 5,5 mnkr belastar 2016 års resultat positivt. Prognosen för helåret pekar på en budgetavvikelse på 35 mnkr, vilket är 27 mnkr bättre än prognos avlämnad per mars. Avvikelserna beror bl.a. på:

- Verksamhetens nettokostnader avviker med 30,8 mnkr mot budget.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag förväntas bli 11,8 mnkr lägre än budgeterat.
- Reavinster gällande försäljning av materiella anläggningstillgångar och omsättningstillgångar uppgår till 5,5 mnkr.

I nedanstående tabell redovisas utfallet efter de första åtta månaderna 2015 och 2016, prognos för helårsutfall, budget 2016 samt prognosavvikelsen gentemot budget.

Resultaträkning mnkr	Utfall delår 2015	Utfall delår 2016	Prognos augusti	Budget	Prognos avv budget
Verksamhetens intäkter	219,2	273,4		361,2	
Verksamhetens kostnader	-1 130,1	-1 223,2		-1 847,8	
Avskrivningar	-54,0	-52,3		-90,1	
Verksamhetens nettokostnader	-965,0	-1 002,1	-1 546,0	-1 576,8	30,8
Skatteintäkter	808,2	837,0	1 258,1	1 267,5	-9,4
Generella statsbidrag	191,6	236,0	319,0	321,4	-2,4
Finansiella intäkter	1,2	2,0	4,3	4,3	0,0
Finansiella kostnader	-0,7	-0,6	-0,8	-1,6	0,8
Årets resultat	35,4	72,4	34,6	14,8	19,8

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 3,8 % jämfört med föregående år. Bortsett från återbetalning av AFA premier (13 mnkr) år 2015 har verksamhetens nettokostnader istället ökat med 2,2 %. Ökning av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 7,3 %.

I delårsrapporten redovisas en avstämning mot balanskravet. Årets prognostiserade balanskravsresultat efter justeringar för realisationsvinster beräknas till 30 mnkr. Kommunen har inga tidigare negativa resultat att återställa.

I samband med granskningen har vi noterat Stiftelsen Gisleparken nyttjat checkkredit avseende kommunens koncernkonto. Nyttjad kredit uppgår till ca 6 mnkr. Någon hänsyn till detta har inte tagits i kommunens redovisning eller i prognos.

Bedömning

Vi bedömer att balanskravet för år 2016 kommer att uppfyllas.

3.3 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

Nedan redovisas nämndernas utfall i samband med delårsrapport 2016, helårsprognos avser avlämnad per augusti månads redovisning. Budget 2016 avser aktuell budget vid delårsbokslutet (inkl. tilläggsanslag).

Driftredovisning per nämnd, mn	Utfall aug	Prognos DB	Budget 2016	Prognos avv DB
Kommunstyrelsen	-57,8	-91,9	-98,2	6,3
Överförmyndarnämnden	-2,2	-3,2	-3,2	0,0
Räddningsnämnd	-20,5	-31,5	-32,2	0,7
Tekniska nämnd	-29,5	-40,1	-40,1	0,0
Bygg och miljönämnd	-5,9	-11,4	-11,5	0,1
Socialnämnd	-375,3	-588,8	-579,2	-9,6
Fritidsnämnd	-21,4	-35,6	-36,7	1,1
Barn och utbildningsnämnd	-488,0	-747,6	-751,8	4,2
Kulturnämnd	-18,9	-30,4	-31,0	0,6
Fastighetsnämnd	11,5	8,5	-1,4	9,9
Summa nämnder	1 008,0	-1 572,1	-1 585,4	13,3

Totalt prognostiserar nämnderna ett utfall mot budget på +13,3 mnkr en förbättring jämfört med prognos per mars med 17,5 mnkr

Socialnämnden, prognostiserar ett underskott mot budget om 9,6 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med prognos per mars med 1,6 mnkr. Större delen av det förväntade underskottet härrör sig till *Vård och omsorg* -12,7 mnkr samt *Funktionshinder och stöd* -11,8 mnkr. Inför 2016 års budget hade nämnden ett anpassningskrav på 23,1 mnkr. Anpassningar i verksamheten beräknas inte få full effekt utan beräknas ge en effekt på 13-14 mnkr för år 2016. Vidare redovisas att det finns ett ökat behov inom LSS samt ökade kostnader för mottagande av ensamkommande barn. Socialnämnden har sedan tidigare fattat beslut om åtgärder.

Barn- och utbildningsnämnden, prognostiserar ett överskott om 4,2 mnkr. Nämnden redovisar att antalet barn och elever i *förskola* och *grundskola* är fler än vad som budgeterats. Även *vuxenutbildningen* redovisar ett överskott på 3,5 mnkr och beror på statsbidrag för SFI.

Fastighetsnämnden, prognostiserar ett överskott om 10 mnkr. I prognosen ingår att en fastighet avyttras och som innebär en reaförlust på 4,5 mnkr. Orsakerna till nämndens överskott beror bl.a. på reavinst vid fastighetsförsäljning och bilar om 5,5 mnkr, lägre kapitalkostnader och kostnader för planerat underhåll. Dessutom redovisar *stödverksamheten* och *fordonsservice* överskott.

Bedömning

Vi ser det som angeläget att nämnderna håller sin tilldelade budget och att åtgärdsplaner upprättas vid underskott och att dessa realiserar och får önskad

effekt. I samband med delårsrapportens upprättande har kommunstyrelsen fattat besluta om anpassningar av nämndernas budgetramar för år 2017. Med anledning av minskat skatteunderlag, ökade pensionskostnader samt möta framtida investeringsbehovet. Anpassningskrav på nämnderna motsvarar 1 % av driftsbudgeten d.v.s. totalt 16 mnkr. Vi ser det som angeläget att kommunstyrelsen säkerställer att nämnderna beslutar om åtgärdsplaner samt att åtgärderna realiserar.

3.4 God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt mål för god ekonomisk hushållning och övergripande mål för verksamheterna som ligger till grund för uppföljning och utvärdering av god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning för Gislaveds kommun innebär att:

- verksamheten bedrivs effektivt i enlighet med de prioriterade områdena och konkretiserade målen.
- de finansiella målen uppnås.
- som en attraktiv arbetsgivare uppnås de personalpolitiska målen.

Kommunfullmäktige har antagit en vision, prioriterade mål, finansiella mål samt personalpolitiska mål. För att nå dessa mål har kommunfullmäktige för år 2016 angivit ett antal konkretiserade mål som ska styra mot de prioriterade områdena och visionen.

I delårsrapporten gör kommunstyrelsen den bedömningen att Gislaveds kommun för år 2016 inte når upp till god ekonomisk hushållning beroende på att de finansiella målen inte uppnås. Över tid är målsättningen i ekonomistyrningsarbetet att god ekonomisk hushållning ska uppnås bl.a. utifrån det pågående budgetarbetet för år 2017-2021 där fokus finns för att uppnå de finansiella målen.

3.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i *Budget 2016*.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i Budget 2016	Prognos 2016	Måluppfyllelse, kommunens bedömning
Resultatnivån under femårsperioden 2016-2020 ska uppgå till i genomsnitt minst 15 mnkr per år.	Årets resultat beräknas till +35 mnkr, med beaktande av den av KF antagna budgeten för 2016 blir det genomsnittliga resultatet 17,2 mnkr.	Prognosen pekar på att målet uppnås. Kommunstyrelsen bedömer att målet behöver höjas till 30 mnkr till följd av införandet av komponentavskrivning, målet bedöms då inte uppfyllas.
Soliditeten (exkl pensionsskuld) för perioden 2016-2020 ska, som genomsnitt, inte vara lägre än 73 %.	Soliditeten beräknas för perioden till 72,8 %	Prognosen pekar på att målet inte uppnås.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserat resultat inte helt är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i *Budget 2016*. I samband med granskningen har kommunstyrelsen (2016-10-12) beslutat om att föreslå kommunfullmäktige vid mötet (2016-10-20) att som en effekt av övergång till komponentavskrivning ändra det finansiella målet för 2016 till "Resultatnivån under femårsperioden 2016-2020 ska uppgå till i genomsnitt minst 30 mnkr per år".

3.4.2 Mål för verksamheten

I delårsrapporten görs en uppföljning av de övergripande målen:

- Barns lärande
- Staden Gislaveds kommun
- Företagsklimat och näringslivssamverkan

Under rubriken *Uppföljning av Prioriterade områden* sker en kortfattad redovisning av kommunfullmäktiges mål. I redovisningen anges att styrmåtten i de flesta fall enbart mäts på helårsbasis. En kortfattad kommentar kring respektive prioriterat område lämnas. Någon utvärdering om respektive prioriterat område uppnås eller inte uppnås sker inte. Kommunstyrelsen bedömer slutligen att den sammanfattande måluppfyllelsen när det gäller de prioriterade områden som relativt god.

Respektive nämnd/styrelse redovisar i nämndsredovisningen resultat för de styrmått som är beslutade för sin verksamhet. Styrmåtten syftar till att nå de övergripande målen.

När det gäller de personalpolitiska målen sker en kortfattad redogörelse. Kommunstyrelsens prognos för år 2016 beräknar delvis att det personalpolitiska målet uppnås.

Bedömning

När det gäller fullmäktiges prioriterade områden sker ingen samlad utvärdering om respektive prioriterat område bedöms uppfyllas eller inte. Vi bedömer vidare att den redovisning som sker i delårsrapporten är otillräcklig. Detta innebär att vi likt tidigare år inte kan uttala oss om resultaten är förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten. Vi bedömer att nuvarande hantering kan innebära en risk att fullmäktige inte ges möjlighet till att använda delårsrapporten som ett underlag för ledning, styrning och kontroll.

Vi ser det som angeläget att åtgärder vidtas för de nämndsmål som delvis eller inte bedöms uppfyllas. Vi anser vidare att delårsrapporten behöver utvecklas gällande vilka åtgärder som behöver genomföras för att nå målen.

Vi bedömer att redovisningen avseende de personalpolitiska målen behöver utvecklas för att kunna bedöma måluppfyllelsen.

2016-10-20

 Carl-Magnus Stenehav
 Projektledare/uppdragsledare